

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА: ТРАДИЦІЙНІ Й НОВІ  
ПІДХОДИ**

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)»

Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри  
української мови і літератури  
Протокол № \_\_ від “\_” \_\_\_\_ 2019 р.  
Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ О.М. Семенов

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Українська граматики: традиційні й нові підходи
<b>Викладач (-і)</b>	Рудь О.М.
<b>Контактний телефон викладача</b>	+380 50 62 33 818
<b>E-mail викладача</b>	<a href="mailto:olgarud2017@ukr.net">olgarud2017@ukr.net</a>
<b>Формат дисципліни</b>	Очна й заочна форми навчання
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС, 90 годин
<b>Консультації</b>	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p><b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b> – формування у студентів загальних та фахових компетентностей, систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо характеристики граматичних явищ української літературної мови; ознайомлення магістрантів з найважливішими новими напрямками розвитку української граматики з опорою на традиційні мовознавчі підходи.</p> <p><b>Завдання курсу:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ознайомлення студентів з морфологічною системою і структурою сучасної української мови;</li> <li>– системна характеристика граматичних явищ сучасної української літературної мови з урахуванням досягнень сучасної мовознавчої думки;</li> <li>– обґрунтування сукупності морфологічних одиниць і типів морфологічних категорій та парадигм; аналіз питання ієрархії граматичних категорій в системі мови;</li> <li>– з'ясування проблемних питань та шляхів їх розв'язання різними граматичними школами в українському та східнослов'янському мовознавстві;</li> <li>– розкриття теоретичних положень граматики через призму історичних коментарів.</li> </ul>	
<b>3. Мета та цілі курсу</b>	
<p><b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b> – формування у студентів загальних та фахових компетентностей, систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо характеристики граматичних явищ української літературної мови; ознайомлення магістрантів з найважливішими новими напрямками розвитку української граматики з опорою на традиційні мовознавчі підходи.</p> <p><b>Цілі навчальної дисципліни</b> спрямовані на формування у магістрантів:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять (<b>ЗК 1</b>); здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності (<b>ЗК 2</b>); здатність цінувати різноманітність та мультикультурність світу, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці (<b>ЗК 3</b>); здатності здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (<b>ЗК 5</b>); здатності визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук (<b>ЗК 7</b>); здатність спілкуватися державною мовою, уміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне та писемне мовлення (<b>ЗК 8</b>) (<b>загальні компетентності</b>);</li> <li>- здатності самостійно опанувати нові знання за спеціальністю, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності (<b>ПК 1</b>); здатності осмислювати мистецтво слова як систему, розуміти еволюційний шлях розвитку української мови та мовознавства, української / світової літератури та літературознавства (<b>ПК 2</b>); здатності орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної, літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність</li> </ul>	

передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів з метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі (ПК 5); володіння методологією і методами наукового дослідження, уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру (ПК 6); здатність виконувати комплексний дослідницький проект з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії) (ПК 8). **(професійні (фахові) компетентності).**

#### 4. Результати навчання

##### Знання:

**ПРЗ 1.** Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.

**ПРЗ 4.** Поглиблені знання сучасного мовознавства, академічної риторики, культури наукової української мови

**ПРЗ 6.** Розуміння методів та прийомів навчання/викладання української мови та літератури в закладах освіти.

**ПРЗ 7.** Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.

**ПРЗ 10.** Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

##### Уміння:

**ПРУ 1.** Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.

**ПРУ 2.** Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.

**ПРУ 3.** Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.

**ПРУ 4.** Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.

**ПРУ 5.** Володіє сучасними методами та прийомами викладання української мови та літератури в закладах вищої, загальної, додаткової педагогічної освіти.

**ПРУ 8.** Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

##### Комунікація:

**ПРК 3.** Педагогічна комунікація у процесі навчання/викладання української мови і літератури.

#### 5. Організація навчання курсу

##### Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин 90	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	14	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14	4
консультації	4	2
самостійна робота	58	80

##### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний
---------	---------------	------	-------------

		(рік навчання)	/	
3	014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	Вибірковий	
Тематика курсу				
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	
<b>Тема 1.1. Граматика як наука. Морфологія як учення про граматику слова.</b> 1. Історія становлення й розвитку граматичної думки в Україні. 2. Предмет та завдання морфології як учення про граматику слова. 3. З'ясування поняття морфологічних одиниць та їх типів. Функціонально-категорійний підхід до аналізу визначених одиниць. Слово, лексема, словоформа і форма слова. 4. Системні зв'язки морфології з іншими розділами мовознавства. Взаємозв'язки морфологічної, синтаксичної і словотвірної систем.	Лекція, практичне заняття	Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія: підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Либідь, 1993. – 336 с. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматика української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – 435 с.	Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.	2 бали усна відповідь та виконання практичних завдань + 6 балів за завдання самостійної роботи
<b>Тема 1.2. Основні поняття граматики.</b> 1. Становлення й кодифікація української морфологічної термінології. Поняття і термін “граматична категорія”: основні	Лекція, практичне заняття	Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія: підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.:	Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.	3 бали усна відповідь та виконання практичних завдань + 6 балів за завдання самостійної

<p>підходи до витлумачення. Обґрунтування природи граматичних категорій різних частин мови. Визначення поняття грамеми. Однобічна та двобічна концепції граматичних категорій.</p> <p>2. Граматична сема як одне з основних узагальнюючих понять граматики. Зв'язок граматичного та лексичного значень. Способи вираження граматичних значень: синтетичний, аналітичний, аналітично-синтетичний, супрасегментний. Мовні засоби вираження граматичних значень в українській мові.</p> <p>3. Граматична форма як окремий елемент парадигми. Типи граматичних форм в українській мові.</p> <p>4. Широке та вузьке трактування морфологічної парадигми.</p>		<p>Либідь, 1993. – 336 с.</p> <p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – 435 с.</p>		<p>роботи</p>
<p><b>Тема 2.1. Частини мови як основні морфологічні одиниці.</b></p> <p>1. Граматична будова української мови. Принципи поділу слів на частини мови з врахуванням різних мовознавчих поглядів. Традиційна школа. Лінгвістичні школи І. Кучеренка, І. Вихованця, К. Городенської.</p> <p>2. Основні критерії гомогенної та гетерогенної класифікацій. Погляди мовознавців на непослідовність класифікаційних критеріїв.</p> <p>3. Транспозиційні процеси в системі частин мови.</p> <p>4. Синтаксичний, морфологічний та семантичний ступені переходу. Різновиди транспозиційних процесів</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.: Вища школа, 1988. – 256 с.</p> <p>Горпинич В. О. Морфологія української мови:</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>у системі лексико-граматичних категорій: субстантивация, ад'єктивація, адвербіалізація, вербалізація, прономіналізація, інтер'єктивація, препозитивація.</p>		<p>підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с. Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с. Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін.]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.2. Іменник як частина мови. Граматичні категорії іменника.</b> 1. Семантико-морфолого-синтаксична категорія відмінка. Функції відмінків. 2. Категорія числа. Словозмінні й класифікаційні елементи в категорії числа. 3. Категорія роду іменника як класифікаційна самостійна морфологічна категорія. Способи вираження значення роду в іменнику. 4. Співвідношення семантико-граматичного і формально-граматичного змісту в категорії роду. Сучасні тенденції в родовій категоризації іменника. Маскулізми і</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.: Вища школа, 1988. – 256 с. Горпинич В. О. Морфологія</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 6 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>фемінативи в системі іменників спільного роду. Особливості розподілу за грамемами морфологічного роду іменників іншомовного походження. Аналіз нового принципу семантико-тематичного включення у визначенні родової віднесеності запозичених слів.</p> <p>5. Категорія особи. Кваліфікація граматичних значень особи в іменнику: традиція та сучасні погляди. Проблема виокремлення категорії істот / неістот</p>		<p>української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін.]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.3. Нові підходи до вивчення прикметника та його категорій</b></p> <p>1. Лексико-граматичні розряди прикметників.</p> <p>2. Проміжні семантичні розряди прикметників. Особливості відносно-якісних прикметників. Основні значення, характерні для присвійно-відносних прикметників. Складні випадних контекстуальних переходів прикметників з однієї семантичної групи в іншу.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, консультація</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.: Вища школа, 1988. – 256 с.</p> <p>Горпинич В. О.</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>



		<p>Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін.]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.4. Числівник як частина мови</b></p> <p>1. Особливості природи числівника як морфологічної периферії частин мови.</p> <p>2. Історичні коментарі розвитку та нівеляції окремих морфологічних категорій числівника.</p> <p>3. Питання кваліфікації порядкових слів у системі числівника чи прикметника.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, консультація</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.: Вища школа, 1988. – 256 с.</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

		<p>Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін.]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.5. Займенник як частина мови</b></p> <p>1. Питання кваліфікації займенників у сучасному мовознавстві.</p> <p>2. Складні випадки явища прономіналізації.</p> <p>3. Історія формування займенників.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, консультація</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.: Вища школа, 1988.</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

		<p>– 256 с.  Горпинич В. О.  Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.  Загнітко А. П.  Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.  Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.  Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.6. Граматичні категорії дієслова: основні підходи до вивчення</b>  1. Власне-дієслівні і невласне-дієслівні граматичні категорії. Дискусійні питання в потрактуванні категорій способу, виду й часу. Міжрівневі категорії.  2. Категорія стану як морфолого-словотвірної-синтаксична категорія.  3. Категорія перехідності / неперехідності.  4. Транспозиційний потенціал грамем часу. Розвиток нових підходів до визначення граматичних категорій</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Вихованець І. Р.  Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.  Вихованець І.Р.  Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К.</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 6 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>дієслова. Дієслівні роди як морфолого-словотвірні категорії.</p> <p>5. Категорія аспектуальності дієслів. Взаємодія граматичних категорій.</p> <p>6. Дієприкметник як дієслівна форма. Функціональна неоднорідність та граматична розчленованість дієприкметника в українській мові.</p> <p>7. Кваліфікація дієприслівника як дієслівної форми або віддієслівного прислівника.</p>		<p>: Вища школа, 1988. – 256 с.</p> <p>Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.7. Прислівник як окрема частина мови</b></p> <p>1. Лексико-семантичні групи та частиномовна база слів категорії стану (станівника). З історії дослідження слів категорії стану.</p> <p>2. Поняття про модальність. Категоріальне значення, морфологічні та синтаксичні властивості модальних слів (модальника) в українській мові. Формування модальника. Частиномовний статус модальника.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, консультація</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті /</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

		<p>І.Р. Вихованець. – К. : Вища школа, 1988. – 256 с.</p> <p>Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>		
<p><b>Тема 2.8. Традиційні та нові підходи до визначення лінгвістичного статусу службових слів.</b></p> <p>1. Особливості лексичного і граматичного значення службових частин мови. Спільні ознаки службових частин мови, їх частиномовний статус. Історія дослідження службових частин мови.</p> <p>2. Основні підходи до визначення статусу прийменника. Класифікація прийменників за походженням. Семантичні</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</p> <p>Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному</p>	<p>Опрацювати питання лекції, виконати практичні завдання та завдання самостійної роботи.</p>	<p>5 балів усна відповідь та виконання практичних завдань + 6 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>типи прийменників.</p> <p>3. Основні підходи до визначення статусу сполучника. Сполучник як окремий тип слів-морфем. Типи сполучників за походженням. Функціональна спеціалізація сполучників.</p> <p>4. Проблема лінгвістичного статусу часток. Частки як засіб формування комунікативних типів речень за метою висловлювання. Роль часток у комунікативній актуалізації реми.</p> <p>5. Проблема статусу вигуків в теоретичному мовознавстві. Структура вигуків. Контекстуальна зумовленість значень вигуків.</p>	<p>аспекті / І.Р. Вихованець. – К. : Вища школа, 1988. – 256 с.</p> <p>Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</p> <p>Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</p> <p>Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</p>	
--	---	--

## 6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.</p> <p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, контрольні роботи, поточний контроль.</p> <p>Основними критеріями оцінювання знань магістрів є:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;</li> <li>2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу,</li> </ol>
--	--

	<p>розуміння того, про що повідомляється;  3) повнота, правильність і точність відповіді;  4) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях;  5) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших.</p>
<p>Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів</p>	<p>90-100 балів. Магістр повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання чи мовного явища, демонструє уміння застосувати набуті знання у нестандартних ситуаціях. При відповіді студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок. Відповідь студента виважена і науково обґрунтована, демонструє особистий внесок у вирішення поставленої проблеми, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи, можливі альтернативи вирішення.</p> <p>Магістр виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.</p> <p>82-89 балів. Магістр добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати, переконструювати його. Визначення мовних явищ і понять бездоганні. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Магістр демонструє вміння не лише переказувати, а й аналізувати матеріал, даючи прочитаному власну оцінку, аргументуючи висловлені тези загальновідомими доказами. Магістр виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись поодиноких помилок.</p> <p>74-82 бали. Магістр може не лише логічно і повно викладати вивчене, але й виявляє елементарні вміння аналізувати, робити узагальнення, давати чіткі визначення, а в разі потреби переформулювати їх; простежуються здібності змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного і чужого висловлювання. Більшість теоретичних положень підтверджуються прикладами. Фактичні помилки відсутні.</p> <p>Магістр виконує основні види практичних завдань, але не завжди пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища, припускаючись помилок.</p>

	<p>64-73 бали. Магістр може переказати приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст прочитаного; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок. Магістр виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.</p> <p>60-63 бали. Магістр досить послідовно і логічно відтворює матеріал. Не завжди може обґрунтувати висловлені думки, неточно дає визначення окремих мовних фактів; не відповідає на більшість запитань, що конкретизують відповідь; може навести окремі завчені приклади, проте не завжди точно; застосовує набуті знання лише у стандартних ситуаціях.</p> <p>Магістр виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається грубих помилок; у мовленні наявні недоліки.</p> <p>35-59 балів. Магістр відтворює уривчастими реченнями окремі цілісні смислові фрагменти опрацьованого матеріалу, що становить 1/3 частину загального обсягу змісту певної теми; участь студента у діалозі обмежується однією чи двома елементарними репліками, що не враховують ситуації спілкування. Студент в основному не розуміє того, про що повідомляє, сплутує мовні факти, що спричиняє до грубих фактичних помилок; не може навести приклади; допускає 8 мовленнєвих неточностей. Магістр відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.</p> <p>1-34 бали. Магістр епізодично відтворює теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування. Він в основному розуміє суть мовного явища, але не може цілісно і точно його переказати, сплутує мовні факти; не може застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповідь мовленнєво не відшліфована (допускає більше дев'яти мовленнєвих помилок). Магістр відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає грубі помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Магістрант допускається до підсумкового контролю при умові здачі усіх практичних завдань та завдань самостійної роботи.</p> <p>Заліком є сума балів набраних студентом протягом</p>



	семестру за усі види роботи: усні оцінки за роботу на семінарах, виконання практичних завдань, підсумкова контрольна робота.
<b>7. Політика курсу</b>	
Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять.	
<b>8. Рекомендована література</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія: підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.</li> <li>2. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматика української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.</li> <li>3. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К. : Вища школа, 1988. – 256 с.</li> <li>4. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник / В. О. Горпинич. – К.: Академія, 2004. – 336 с.</li> <li>5. Горпинич В. О. Українська морфологія / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 359 с.</li> <li>6. Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. – 77 с.</li> <li>7. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 1996. – 435 с.</li> <li>8. Українська мова. Енциклопедія / редкол.: В. М.Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 752 с.</li> <li>9. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / за ред. І.К.Білодіда. – К.: Наук. думка, 1969. – 583 с.</li> <li>10. Сучасна українська літературна мова: підручник / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; за ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.</li> <li>11. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис: підручник / [А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. ]. – К.: Знання, 2010. – 374 с.</li> </ol>	

**Викладач \_\_\_\_\_**